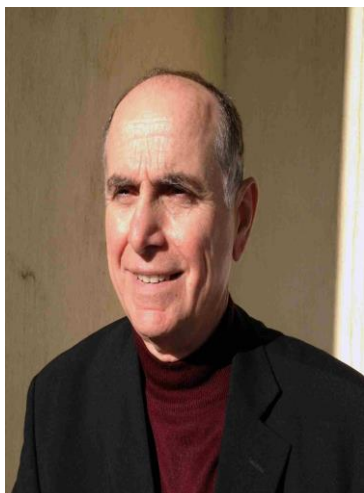

Η κοινοβουλευτική διακυβέρνηση και ο ρόλος του βουλευτή σήμερα

ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΗ ΧΤΟΥΡΗ*

Η φοβία που εξαπλώνεται σήμερα, αλλά και όπως πάντα, απέναντι στην περίπτωση ενός εκλογικού αποτελέσματος που δε θα επιτρέψει τη δημιουργία μιας αυτοδύναμης κοινοβουλευτικής πλειοψηφίας συνδέεται στην Ελλάδα με την 'αυτονόητη' αλλά πλαστή αναγκαιότητα ενός καθεστώτος αυταρχικής πρωθυπουργικής διακυβέρνησης. Μετά τη μεταπολίτευση, από τον πρώτο διδάξαντα, τον Κωνσταντίνο Καραμανλή, μετά στον Ανδρέα Παπανδρέου και μέχρι σήμερα στον Αντώνη Σαμαρά, οι Έλληνες πρωθυπουργοί διατηρούν και αναπαράγουν την εξουσία τους με προσωπικές αποφάσεις που διαχέονται σε ένα στενό περιβάλλον πιστών πολιτικών φίλων και συμβούλων.

Κυβερνώ σημαίνει σε αυτήν την περίπτωση ότι μεταφέρω τη θέληση μίας πρωθυπουργικής μονοπρόσωπης εξουσίας σε άλλα κατώτερα εκτελεστικά όργανα. Το Κοινοβούλιο και οι βουλευτές αποτελούν κυρίως ένα εργαλείο υλοποίησης και μεταφοράς ειλημμένων αποφάσεων σε νομοθετήματα και όχι το μέσο δημοκρατικής συνεργασίας. Ο πρωθυπουργός διατηρεί για το λόγο αυτό στην αρμοδιότητά του τα τμήματα του κυβερνητικού έργου που θεωρεί ζωτικής σημασίας για την πολιτική του κυριαρχία, ενώ τα άλλα τα αναθέτει στους υπουργούς που λειτουργούν κατά αναλογία με το ίδιο αυταρχικό περιοριστικό κυβερνητικό πρότυπο στα υπουργεία τους. Αυτό το είδος διακυβέρνησης συνδέεται με την αδυναμία και απροθυμία πολιτικής συνεννόησης των πολιτικών αρχηγών (πρωθυπουργών) με άλλες πολιτικές δυνάμεις, διότι έτσι διατηρούν προνόμια και ευκαιρίες πολιτικού χειρισμού και την ευελιξία στο πελατειακό πολιτικό σύστημα να προσφέρει υπηρεσίες στους πολιτικούς 'φίλους' και τα φίλια επιχειρηματικά συμφέροντα. Παράλληλα, το πρωθυπουργικοκεντρικό σύστημα συντηρεί 'άθελα' την ανικανότητα της κρατικής διοίκησης γιατί θέλει να μην είναι σε θέση να λειτουργήσει η διοίκηση χωρίς πολιτικές παρεμβάσεις και έλεγχο.

Το δίλημμα αυτοδυναμία ή ακυβερνησία είναι λοιπόν ένα πλαστό δίλημμα για τη Δημοκρατία και είναι σημαντικό μόνο για όσους θέλουν να κυβερνήσουν με αυτόν τον αυταρχικό τρόπο. Είναι, όμως, επίσης, ασήμαντο για όσους προτείνουν μία ουσιαστική δημοκρατική και ανοιχτή διακυβέρνηση, στην οποία το Κοινοβούλιο θα παίζει κεντρικό ρόλο και οι

βουλευτές θα είναι σημαντικοί παράγοντες στη λήψη των αποφάσεων και στη διασφάλιση της δημοκρατικής νομιμοποίησης.

Το Ποτάμι με πρόταση του Σταύρου Θεοδωράκη, αρνείται υπουργικές θέσεις και τη συμμετοχή σε μία κυβέρνηση συνεργασίας που θα μοιράσει, κυρίως, την πίτα της εξουσίας. Απαιτεί, αντίθετα, τη συνεργασία των κομμάτων για την υλοποίηση των πολιτικών τους θέσεων και το μετασχηματισμό τους σε εφαρμόσιμες πολιτικές. Σε μία τέτοια περίπτωση αναγκαστικά θα οδηγηθούμε σε μία μορφή Κοινοβουλευτικής Διακυβέρνησης, στην οποία τα κόμματα που θα έχουν την κοινοβουλευτική πλειοψηφία, αλλά και τα κόμματα που προσφέρουν την υποστήριξη σε μία κυβέρνηση μειοψηφίας, να είναι υποχρεωμένα να υλοποιήσουν πραγματικά τα πολιτικά τους σχέδια και προγράμματα μέσα από διαφάνεια και διαβούλευση μέσα στο Κοινοβούλιο. Μία πραγματική πολιτική επανάσταση για την Ελλάδα και μία ευκαιρία να εφαρμοστεί το Κοινοβουλευτικό σύστημα διακυβέρνησης που έχει δοκιμαστεί σε χώρες, όπως η Δανία, και που παρουσιάζουν υψηλή ανάπτυξη, υψηλή λειτουργικότητα στην κρατική διοίκηση και μηδενική πολιτική και οικονομική διαφθορά. Η συνταγματική κατοχύρωση της απλής αναλογικής, αργότερα, θα κατοχυρώσει καλύτερα αυτή τη μορφή Κοινοβουλευτικής Διακυβέρνησης.

Ο ρόλος του βουλευτή

Στους Έλληνες Βουλευτές που συμμετέχουν στα αρχηγικά κόμματα των χαρισματικών ηγετών τους έχει απομείνει μόνο ένας άχαρος ρόλος να αποτελούν τον ιμάντα μετάδοσης της υλοποίησης ειλημμένων αρχηγικών αποφάσεων στο νομοθετικό έργο. Πολύ σπάνια προτείνουν κάτι και σχεδόν ποτέ δε λειτουργούν κοινοβουλευτικά για την αντιμετώπιση των κοινωνικών αναγκών και την προστασία των τοπικών τους συμφερόντων. Είτε είναι το κόμμα τους στην κυβέρνηση είτε στην αντιπολίτευση, επαναλαμβάνουν μονότονα τις θέσεις των αρχηγών τους με αποτέλεσμα την ουσιαστική πολιτική και πολιτισμική τους υποβάθμιση.

Η αναζήτηση ενός περισσότερο ουσιαστικού ρόλου τους οδηγεί στην απόφαση είτε να μπουν στην αυλή των πολιτικών αρχηγών, είτε να καταφύγουν σε ένα επικοινωνιακό αντάρτικο παρουσιάζοντας ανορθόδοξες θέσεις ή μια πικάντικη πολιτική παρουσία στα μέσα ενημέρωσης και κυρίως στην τηλεόραση. Οι βουλευτές της 'αρχηγικής αυλής' έχουν, βέβαια, στα μεγαλύτερα κόμματα και την πιθανότητα να αναλάβουν και κυβερνητικά καθήκοντα.

Η σημερινή κρίση είναι για το λόγο αυτό περισσότερο μία πολιτική και πολιτισμική κρίση της Δημοκρατίας, διότι απουσιάζει ο δημοκρατικός έλεγχος της κυβέρνησης από το βουλευτή, αλλά και ο δημοκρατικός έλεγχος της εκτελεστικής εξουσίας και της κρατικής διοίκησης. Μετατρέπεται, έτσι, το κράτος σε ένα εργαλείο του εκάστοτε κομματικού πελατειακού συστήματος και του κυβερνητικού αυταρχισμού. Ο κάθε ψηφοφόρος που διαμαρτύρεται δίκαια σήμερα για την κατάσταση του Ελληνικού Κράτους, έχει εδώ μεγάλη ευθύνη για την υποβάθμιση του κοινοβουλευτικού ελέγχου

και την απαξίωση της εκπροσώπησής του στο Κοινοβούλιο. Ειδικότερα, όταν επιλέγει το βουλευτή του, κυρίως με το κριτήριο μίας κάποιας πιθανής προσωπικής του εξυπηρέτησης ή κάποια άλλα ασαφή κριτήρια συγγένειας ή εντοπιότητας, χωρίς να δίνει ουσιαστική σημασία στην πολιτισμική κοινωνική και πολιτική του παρουσία.

Το Ποτάμι, με πρόταση του Σταύρου Θεοδωράκη, αρνείται υπουργικές θέσεις και τη συμμετοχή σε μία κυβέρνηση συνεργασίας που θα μοιράσει κυρίως την πίτα της εξουσίας. Απαιτεί, αντίθετα, τη συνεργασία των κομμάτων για την υλοποίηση των πολιτικών τους θέσεων και το μετασχηματισμό τους σε εφαρμόσιμες πολιτικές. Ο ρόλος των βουλευτών, σε αυτή την περίπτωση, θα είναι ιδιαίτερα σημαντικός και καταλυτικός για τον τρόπο της διακυβέρνησης που θα εφαρμοστεί. Η πιθανότητα μίας Κοινοβουλευτικής Διακυβέρνησης είναι μπροστά μας. Σε αυτήν, τα κόμματα που θα έχουν την κοινοβουλευτική πλειοψηφία, αλλά και τα κόμματα που προσφέρουν την υποστήριξη σε μία κυβέρνηση μειοψηφίας, είναι υποχρεωμένα να υλοποιήσουν πραγματικά τα πολιτικά τους σχέδια και προγράμματα μέσα από διαφάνεια και διαβούλευση μέσα στο Κοινοβούλιο, στην οποία οι ικανότητες και η πολιτισμική - δημοκρατική παρουσία των βουλευτών θα παίξει καθοριστικό ρόλο.

* Υποψήφιου βουλευτή στη Λέσβο, ΤΟ ΠΟΤΑΜΙ